

„EDINOST“
 Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob točkah, četrtkih in mesecnih. Zjutraj izdaje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obejno izdanje stane: za teden . . . f. 1.—, teden Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—
 Naredbe in plačevati naprej na narožbe brez priložne naročnine se uprava ne ozira.
 Posamezne številke se dobivajo v prodajalnicah tiskar v Trstu po 23 nov. izven Trsta po 4 nov.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v poštni; za naslove z debelimi črkami se plača prestor, kolikor obsega navadnih vrst. Poštana, osarntina in javne zahvale, manjši oglasi itd. se računajo po pogodu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uređništvu, ulica Casazza št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovane ne sprejemajo. Rekopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulica Molino pišecole št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati leso Trst. Odpri reklama cije se proste poštnice.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Refleksije.

Iz cele vrste člankov, ki smo jih priobčili v tem listu na podlagi zanimive knjižice „Ustava: vir narodnim prepričanjem v Avstriji“, so izvedeli naši čitatelji, kako sodi Nemeec o sedanjih berbah v Avstriji. Da je mož res Nemeec od pete do glave, je razvidno iz vse njegove razprave, sosebno pa še iz besed, ki jih je napisal v zaključnem članku svoji brušuri, v katerem govori o jezikovnih naredbah grofa Badenija, in jih ne odobruje. Vse nemško mišljenje in čutstvovanje avktorja se nam zrcali v nastopnih stavkih:

„Ako Nemci ne bi mogli dokazati sedaj, da je v Avstriji nemogoč državnik, ki bi se le kazal pripravljene v to, da bi — ne hotel — ampak le trpel, da se Nemci izpostavijo nevarnosti, potem bi bili Nemci izgubljeni in ne bi bilo rešitve zanje, da-si bi jih zalotila usoda še le po najstrašnejših krizah vse države.“

Kdor tako piše, je gotovo Nemeec do najmanje žilice v svojem telesu. Zato smo omenili že tako v prvem članku, da je v knjigi mnogo trditvev, s katerimi se ne bi mogli strinjati. Ali zanimiva je skozi in skozi, ker je avtor dokazal, da je poleg Nemca tudi Avstrijec, da spaja s svojim nemškim čutstvom tudi avstrijski patrijetizem in da je trezno in pametno misleč človek. Oborožen takimi lastnostmi je pisal mež svojo brošuro. In stoječi na stališču avstrijskega patrijota, ki želi dobro tej državi, ki želi tej državi popolno nezavisnost od sesedov na desni in na levi, torej popolno svobodo v samodoločbi, mož ni mogel drugače, nego da je zasledil jedino pravo pot, katero je hoditi državi avstrijski. In ta pot je po njegovem mnenju pot pravice vsem narodnostim.

Kako naj bi se zajamčili vsaki narodnosti pogoji za obstanek, o tem je govoril pisecna obširne. Ne treba, da bi rekapitulirali tu; le na lapidaren način in na kratko naj povemo še enkrat:

PODLISTEK

Borovške gracije.

(Lovro Slavec.)

„Oj, oj, kaj pa zopet to? — Pst, Kare, pst, semkaj k meni!“

Pazljivo je razgrnil mladi lovec gosto jelševje, počenil v vočno bičevje ter smehljuje se privezoval na vrvico svojega kosmatinca, do kože premočenega Karota.

„Sedaj pa le mirno in tiho! Aj, aj, to so pa čudne vodne račke; te-le boveda pa lovila na drug način.“

Pazljivo je dvignil glavo iz bičevja ter šegavo se smehljuje, zrl na ono stran rečice, od kjer se je čulo šumenje vode in glasen krik in vik iz ženskih grl. In glej! Na obrežju treje košarice, poleg vsake nakupičeno raznobarvne ženske obleke, čisto gosposke, v vodi pa troje deklic, vitkih, z bujnimi, razpletenimi lasmi, polnimi oblikami, ovalnatimi ncki, krog katerih se takó dražestno ovija, bolj odkrivajoča, kakor skrivajoča snežnabela kopalna srajčica...

„Uh, nikar vendar ne škropi, Anka, saj se zdrznuem takoj! Samo malo še posedim tu na kamenu.“

„Ha, ha, ne bodi vendar tako zmrzljiva; glej, kako znave z Ido; prav po mornarsko.“

po piščevem mnenju se narodni prepiri v Avstriji dade rešiti le tako, da se za avstrijske razmere neprimerna ustava popolni tako, da bude v njej jasno občrtan obseg pravic posamičnih narodnosti in da se potem ustvari organi iz narodov samih, ki bodo skrbeli za točno izvrševanje zajamčenih pravic! To izvrševanje sosebno kulturnih in narodnih pravic naj bi se ne vršilo več po deželah, torej ne potom deželnih zborov, ampak po narodnih skupinah, tako, da bi vsaka narodnost imela svoj poseben skupen organ za vse pokrajine, kjer bivajo nje deli.

Bilo je tudi že in je še odličnih slovanskih politikov, ki so že davno priporočali ta način rešitve narodnih in jezikovnih homatij v Avstriji in so dali svojim načrtom najprimerneje ime: **narodna avtonemija**.

Seveda so bili to le posamičniki, masa, sosebno slovanskih politikov, so raje hodili po starih izvoženih potih in so prezirljivo smehljuje se in nekake od geri doli gledali na „čudake“, ki so se potili navzgor po strmi poti — novih idej. No, kvala Bogu, da so jela kazati znamenja na to, da se vendar bliža svojemu koncu ta nesrečna doba okostenelega starokopitstva. Ljudje so jeli postajati nekoliko pristopnejši novim idejam. Tu pa tam se uglašajo možje, ki ne zapirajo več svojega srca in svojega srca spoznanju tega, česar trebamo v zavarovanje svojega obstanka in česar treba država za pomirjenje in ublaženje notranjih bojev. Tako spoznanje je prodrlo na vseslovenskem shodu potom gevoja drž. posl. Povšeta in se zročili tudi v brošuri, iz katere smo izcepili nje glavne misli.

V svojem zaključnem članku, naslovljenem „Refleksije“, je dodal avtor poslednje omenjene brošure še nekoliko pripomb o vprašanju: ali se zgodovinski razvoji vrše na podlagi kaknega pametnega načela, ali pa upliva na razvoj le osebe in slučajnosti?

Po mnenju piščevem je podlaga vsakemu razvoju prizadevanje, da se zadošča pogojem za življenje.

Možko je ustopila na kamen in plumps, skočila je v vodo do pasa, mahaje z rokama po zraku. Med tem pa, ko je Minka pszljivo zrla Anko, priplazila se jej je, šegavo smehljuje se, Ida za hrbet, potegnila rokave svoje halje do lakti nazaj, zajela z obema rokama vode, ter jo pljusnila Minki na hrbet.

„Uh“, zdriznila se je ta ter s snežno belima nožicama pazljivo stopicala v vodo.

„Kaj bi napravila sedaj le ti, Anka, ako bi prišel nekadoma povodnji mož ter zgrabil Ido?“

„Jaz bi kričala na vse grlo toliko časa, da bi jo izpustil.“

„Jaz pa bi ga prijela za resaste kocine, ter ga vlekla take dolgo, dokler ne bi pritekla mama na tvoj krik.“

„Kaj bodeš govorile o tem, ko vendar vse skupaj nič ni! Kaj pa, ko bi prišli sedaj naši borovski kavalirji, recimo tvoj „doktor“ Trobec, Anka, ali pa tvoj bledolični Solznik, Minka; no ali pa moj „šemašter“ Kožinec?“

„Kaj bi bilo? Legla bi čisto v vodo, tako, da bi gledala samo glava iz nje in smejala bi se na vse grlo temu budalastemu Trobecu, kateri mi je pač deveta briga. Glava kakor repa, ako jej odtržeš perje, pol plešasta, pod nesom pet šestih kocin, nanosnik kakor volovski jarem, noge kakor lopate, študira že esem let na vseučilišču,

Ker pa ukupnosti — in tako tudi države — hote zadoščati svojim potrebam sedaj bolj na to, sedaj zopet bolj na drugo stran, je naravno, da se prizadevanja osredotočajo bolj na tisto zahtevov, ki je ravno na dnevnem redu. Ko pa je zadoščeno tej potrebi, pojavlja se nova potreba na drugo stran.

V prejšnjih časih se niti niso zavedali, kje da je gonilna moč tem potrebam in ni bilo niti opaziti kake zveze med gonilno močjo in potrebami. Dandanes je to drugače. Danes čutimo, da je zgodovinski razvoj v zvezi z človeškimi pogoji za življenje. Dandanes niti ni možno več gibanje, ako ni jasna njegova zveza sosebno z duševnimi potrebami.

Te pa je ostalo, kakor je bilo nekdanj: sedaj velja ta potreba, sedaj druga. Danes je državno-pravne, jutri je gospodarske, pojutršnjem verske naravi.

Najjasnejši vzgled za to nam podaja za našo državo toli znamenito leto 1867. Takrat so mislili v prvi vrsti na političke pravice državljanov! Danes je drugače: danes misli vse na narodne pravice. Le posamičnikov je, ki preko potrebe, ki je slučajno ravno na dnevnem redu, vidijo tudi druge potrebe, ki se pripravljajo za bodočnost. Taki dalekovidni možje so bili med nami eni, ki so že pred leti govorili o uredbi avstrijske države na podlagi narodne avtonomije. Takim možem se godi čisto krivica. Ljudje jih smatrajo za čudake, ki hočejo preobraziti svet po svojih „čudnih“ nazorih, v resnici pa ti možje le občutijo ono gonilno moč, ki vstvarja nove potrebe.

Kakor takega moža navaja avtor n. pr. kneza Bismarcka. Tudi njega ni hotel umeti mnogokateri Nemeec, ker ni videl tako daleč, kakor je videl Bismarck.

Tako treba soditi take može in jim priznavati pomembnost. Seveda je zopet mož, ki bi hoteli posnemati one imeitne može, toda le v vnanjostih. Taki ljudje provzročajo največe krize,

„stara hiša“, doma pa seveda „dektor“. Takovih v mestu pet na vsaki pret! Ha, ha, ta deželanski tepec; vedila ga bodem za nos, dokler stanem tu, potem pa z Begom, srečno pot, v mestu imamo boljnih. No pa, ukljub tem slabostim se pa pač mora reči, da je vendar-le boljši, nego Kožinec ali pa Solznik. Kožinec prava, pravcata meglica, pritlikavček, z malimi debelimi nožicama, nadbudnim trebuškom, zamazanim frakom, ki mu tako skrbno zakriva krpe na petelinovih hlačicah; in pa Solznik, ta bledolična revščina, zgrbuljena kakor rime v njegovih zaljubljenih pesmicah! Ha, ha, ko bi le vedeli ti tepci, kake jih vodimo za nos! Toda kaj se hoče, zabava mora biti tu; še Bog, da jih imamo! Poigramo se še nekoliko z njimi, potem pa, ko odriemo, vržemo jih v staro šaro in konec bede igre“...

Nasmehnilo so se vse na glas, prijelo se pod pazduho ter stopicala na obrežje. Tu je sela vsaka k svoji košarici, da si nataknejo plavkasta krila, obujejo čevaljčke, predpašeje bele predpasnike in hajd! veselo in nagajivo se pedé po mehki travici tja proti domu, od koder se je začul materin glas pozivaje jih domov.

Lovca pa jih je videl od daleč, kako so hitele domov, zažvižgal svojemu psu in smehljuje se odšel prati grajščini.

(Pride še.)

kateri stoje potem nasproti v popolni obnemoglosti. Pisce je morda misli na sedanje obstrukcioniste, ki bi hoteli vsi postati sami — Bismarcki!! Ali tudi taki ljudje koristijo na vse zadnje, ker vzbujajo dražljejoče meči.

Avtor meni, da živimo sedaj v taki važni dobi vrvesja to zato je ta sicer žalostna doba prav za prav doba najlepših nad, da se kmalo ozdravijo naše javne razmere.

Tej veri avtorja ne vemo mi pridodati družega, nego iz sica prihajajoči: Dal Bog, da bi bilo tako!

DOPISI.

iz okolice. Beseda da besedo, tako se glasi star pregovor. Ako si rekel ti jedno, hočem reči tudi jaz jedno; in ako sva rekla kaj dobrega oba, tedaj se morda izcimni iz najinih besed kaj koristnega tudi za druge.

Mi okoličani moramo razmišljati vedno, da zinemmo kako pametno o našem položaju in o tem, kako bi se pridrugačili isti ter da dospemo do lepše bodočnosti, tako v političnem, kakor i v gospodarskem pogledu.

Napenjami pa moramo svoje duševne sile zaradi tega, ker napenja nasprotnik svoje, z namenom, da nas ne pusti priti do cilja, po katerem strmino. In kake so te sile nasprotnikove! Bože! Ako vedo zanje pametni in pošteni ljudje drugod po svetu, morajo zmajevati z glavami in si misliti: ta element je ali sam sprijen, ali pa so sprijeni oni, ki rabijo te sile v dosego svojega namena.

Kaj se pravi občutiti te sile, vemo pač mi okoličani najbolje. Tisti krogi, ki smatraje okoličanskega kmeta za nevedno, udano žival, s katero se zamere postopati prav po svobodni volji in katero se podjarmija tako kar za zabavo, pošiljajo svoje plačane „gonjače“ in surove politične agente mej nas, ki tudi izvršujejo svojo plačano „dolžnost“. Tako smo čuli na javnem shodu političnega društva „Edinost“ na Proseku iz ust poštenjaka s Kontovecja, kako so si drznili pridrati na slovensko veselico taki plačani „gonjači“ in ondi izzivati na infamen način slovensko ljudstvo. Takih slučajev je pa obilo po okolici, ko hodijo politični hujšakci najtuzje človeške vrednosti med naše ljudstvo z namenom, da izzivajo in napravljajo škandale, oziroma zavajajo Slovence v kake kazenske nasledke. Pozati je ta izmeček takoj na prvi pogled, saj mu je na lice utisnjen znak Kajnuvega izdajstva. Pogled, vedenje — vse ti znači plačnega narodnega Iškarijota.

Kako nesramno nastopajo ti prodanci, to je že kar neopisno. Kolikokrat se krotka slovenska narava le s težka vzdržuje, da se ne spozabi! Vendar so pokazale izkušnje nesrečnih okoličanov, da je treba previdnosti s takimi ljudmi. In vendar bi se morda našlo kako sredstvo, da bi se pometle te smeti izmeje našega ljudstva. Na to naj bi delali vsi pošteni okoličani. — Po mejnem menenju bi bilo najprimerneje sredstvo v ta namen, ako bi tako izdajico prezirali vsi, nikde naj ne bi hotel imeti posla z njim. To sem hotel za danes omeniti, ker se mi zdi važno, da se odpravi ta madež od našega slovenskega življa po okolici. Ako bi se iztrebili ti pohujšljivci, oziroma, ako bi se strli njih upliv enkrat za vselej na jeden ali drug način, prav gotovo je, da bode marsikaj bolje med nami v narodnem pogledu. — Prihodnjé kaj več. Marsikaj imam še na srcu, čemur bi morali neprestano obracati svo pozornost svojo.

Okoličan.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 16. novembra 1887.

K položaju. Pišejo nam z Dunaja: V zbornici poslancev se bide sedaj zares boj velike važnosti. To je dolgotrajna bitka, kakoršne še ni bilo nikdar. Tu gre za dve veliki načeli: ali nadvladje ali ravnopravnost. Jedna skupina zahteva za se nadvladje v vsej tej polovici države, in to v nasprotju z zakoni. Druga skupina hoče, naj bodo vsi narodi ravnopravni v vsem in vsakem, kakor zahtevajo zakoni. Povod tej borbi dajejo različni predmeti. V prvih dveh bitkah je bil povodom pogodbeni provizorij z Ogersko, v tretji bitki pa jezikovne naredbe za Češko in Moravsko. Poslednja bitka ni bila tako dolga, kakor prvi ave,

ali je bila napeteja. To po načinu borbe, kakor tudi po napetosti, katero se je pričakoval izid borbe.

Izdajem jezikovnih naredeb za Češko in Moravsko vlada ni storila družega, nego to, kar zahtevajo pravica in državni temeljni zakoni. Ali nekim ljudem ne bi mogla storiti hujšega, nego da je storila to.

Zato zahtevajo isti ljudje, da se vlada položi na zatožno klop radi jezikovnih naredeb. Da si je že spomladi propal enak predlog, vendar so ga obnovili zopet. Razprava se je vlekla nekoliko časa, a dan 12. novembra je bil odločen dan. Vse stranke so pozvale vse svoje v to sejo.

Važen dogodek je bil govor grofa Badenija. Vsebinsa tega govora vam je znana. Govoril je le malo o naredbah samih. Vzlic vsem napadom od strani Nemcev med vsem govorom je bil vendar jako blag z njimi. Rekel jim je, da misli še nadalje ostati na vladi, a pozival jih je zajedno, naj se pomirijo, ker si vlada hoče prizadevati, da se narodi pomirijo med seboj. Na Nemce je delovalo to različno. Jeden del njih je kratko odbil poziv Badenija, češ, da je prek asno došel ta poziv.

Glavni govornik Čehov, dr. Herold, je povdarjal, da so Čehi vedno pripravljene za spravo z Nemci, sveda le na temelju ravnopravnosti in enakoveljavnosti. Govoril je tako iskreno, da je premagal tudi najsrđiteje Nemce, ali jih je prisilil vsaj, da so morali molčati, ali pa da so morali povedati, kar čutijo, to je, da nočejo ravnopravnosti. A to je ravno, radi česar se vrši vsa borba. Ravnopravnost zahtevajo v prvi vrsti slovanski narodi, proti njej pa se Nemci in — nekateri drugi. Krivica je vsakako jna strani poslednjih. Toda propasti morajo prej ali slej, ker se proti pravici in zakonu.

Opozicija je bila premagana v tej tretji bitki, vsprejel se je predlog, da se preide na dnevni red preko predloga za obtožbo.

Čudno ulogo so zopet igrali naši Italijani. Predlog poslance Hortisa vam je znan. Gospodje Italijani bi radi igrali veliko ulogo na vsaki način. Kdo se ne spominja basni o konju in žabij? Žaba je hotela po vsej sili, da podkujejo tudi njo!

Hortis je le prečital svoj govorčič. In tako tiho in naglo, da niso umeli niti najbližji sosodje, kaj da čita. Malokdo se je tudi brigal za to. Le predsednik je postajal nestrpen, ker je vedel, da „govornik“ čita. Konečno mu je hotel odtegniti besedo. Da mož ni bil smešen že poprej, osmešiti bi bil onega večera temeljito sebe in svoje tovariše. Sveda mi vemo, kje jih čevelj žuli. Oni bi hoteli, da italijanski jezik gospodari na Primorskem. Zato se boje jezikovnih naredeb in jezikovnih zakonov.

Da so bili vsi na Dunaju, kakor niso bili, imeli bi 19. glasov. In še od onih, ki so bili tu, so pobegnili nekateri iz dvorane. Kar jih je glasovalo iz Primorskega, so glasovali z „ue“. To so bili Angeli, Basevi, Mauroner, Lenassi, Rizzi in Bartoli. Žujimi je glasoval tudi Malffatti iz Tirola. Torej tudi zastopnik Slovanov, posl. Bartoli, ni bil za pravico, kakor sploh še ni bil nikjer za pravico. Tudi on je glasoval z najljutejimi sovražniki Slovanov.

Vsi slovanski zastopniki so glasovali z „da“, torej za pravico. Glasovali so tako tudi oni Poljaki, ki so sicer proti vladi. Nemcev je bilo le šest, ki so glasovali za pravično stvar. Italijanov pa ni bilo nijednega!!

Ali razume grof Badeni govor teh številik? Ta govor osvetljuje bengališkim svitom sedanji politički položaj.

Nekoliko prispodabljanja. Zadnja seja zbornice poslancev nas spominja nekako na zgodovino Doa Kižota in njega spremljevalca Sačo Pansa, kateri se je boril z — veterance. Ta veteranca je vsakako naša parlamentarna obstrukcija in sapa, katero provzroča veteranca, je vihar v zbornici avstrijski.

Badeni je smatral jako resnim boriteljem to — „veterance“, zato je naredil poklon pred njo ter dejal: „priznavam, da si ti izboren junak, priznavam in bodem vsikdar priznaval, da ti gre prva pravica na hrib, na katerem stojiš in se boriš, ali dovoli in oprosti, da se borim s teboj, kajti tudi jaz sem junak iz mesa in krvi in tudi jaz imam svoje pravice tu gori, . . . ko pa se stori dan. . .“

Ko je vzšlo solace in je posijalo na hrib, tedaj se je Sačo Pansa prijel za glavo, ko je za-

gledal mesto junaka v jutrajšem mraku — lesene lopate, katere je premetaval nočni veter in katere je smatral junak za krvavo orožje. . . Tudi grof Badeni bode videl, ke se „stori dan“, da je bilo vse to dozdevno „krvavo orožje“, s katerim je junak mraka hotel braniti svoje stališče „vrh hriba“ — le leseno orožje, gnano od vetra, ki se mu pravi „furor teutonicus“. Tedaj se bode moral tudi grof Badeni prijeti za glavo in smijati se na glas.

Sedaj pa še vlada mrak v zbornici in v tem mraku je ministerski predsednik v svojem sicer jako lepem govoru napravil poklon pred lesenimi lopatami obstrukcijske veterance in v neki bojazni, ki pričča, da grof še vedno ni na jasnem glede moči namišljenega junaka, delal koncesije ljudem, kateri teh koncesij kar nič potrebni niso. Ako prav umemo grofa Badenija, hotel bi on, da Nemci ostanejo v svoji poziciji gori na hribčku in ker že ne gre drugače, hoče dati tudi Slovanom, kar jim bode moral dati, on — ali pa kdo drugi. Ali ni grof Badeni vsega tega neprikrito rekel v svojem poslednjem govoru: jednakopravnost vseh narodnosti, s posebnim ozirom na edlično kulturno vrednost Nemcev?

Slovanom je stališče jasno: kjer je to res neizogibno potrebno, bide nekaka prednost nemškemu jeziku! Nikdar pa ne smejo pripoznati Nemcem političkega nadvladja!

Badeni se jako moti, ako meni, da je ves boj obstrukcije proti njemu navstal le radi formalne prednosti nemškega jezika, ali pa iz usmiljenja do onih uradnikov, ki bi se morali učiti češki. Ako si misli on take motive sedanji obstrukciji, tedaj bide boj res proti — veteranci. Nemci hočejo kaj družega — oni se bore za pol. nadvladje, kakoršno donaša velikih gmotnih koristi onemu, ki je na vrhu. Tako si mera misliti grof Badeni svoje nasprotnike, in potem še le se ne bode boril več proti veterancam, ampak proti resničnemu sovražniku, s katerim ni paktiranja, kajti, kar hoče poslednji, te ni združljivo s koristmi države.

Različne vesti.

Spoštovanim družabnikom in družabnicam družbe svetega Mohora. Pišejo nam iz mesta: Bratje in sestre! Lepa prilika se nam ponuja sedaj, ko se bliža čas, da vsprejmemo šestoro zanimivih knjig, zabavnih in poučnih. Ali bi ne bilo umestno, da bi se ob tej priliki spomnili tudi naše prekornostne družbe sv. Cirila in Metoda? Ako damo vsaki le po jeden bori novčič, nabralo bi se do 800 glđ. Sosebno bi prosil gg. poverjenike po vsem Slovenskem, da bi hoteli izvajati ta moj nasvet.

Poročil se je dne 10. t. m. gosp. Fran Roblek, veleposestnik v Žalcu pri Celju, z gospodično Ano Zanier, hčerko vlega narodnjaka gospoda Norberta Zaniera iz St. Pavla v Savinjski dolini, ter sestro soprege dičnega celjakega boritelja za naredna prava štajerskih Slovencev, dr. Ivana Dečka.

Čestitamo!

K polemiki o javnem shodu v Vipavi nam piše mož, ki ni le odličan člen narodne stranke, ampak je tudi že aktivno nastopal v tej stranki:

Slavno uredništvo! Osebni prijatelj sem narodnega kandidata Božiča in z obema rokama podpišem nje gov politični program, v kolikor ga je razvil dosihdob. Kakor vam je menda še v spominu, sem se jaz živo udeleževal političkega valovanja v tistem trdem času, neposredno po katoliškem shodu. Ono isto politično prepričanje, katero sem razodeval tačas kakor člen narodne stranke, hranil sem si do pičice: in vendar me sili, da vam najiskreneje čestitam na Varšem zadnjem odgovoru (Današnjega zjutarnjega izdanja sveda še ni videl gesp dopisnik. Op. ured.) „Slov. Narodu“ toli glede oblike, kolikor gledé vsebine.

To so bile v resnici poštene slovenske besede, katere naj si utakneta za zrcalo „Narod“ in „Slovenec“.

In hoc signo — victoria! Dal Bog, da skoro zopet prodere to prepričanje čez prag slehernega kranjskega liberalca, a tudi v zadnje župnišče slovensko.

Želeči dični naši „Edinosti“ na tem poti naj-

sijajnejega vspeha, beležim iskrenim rodoljubnim
pošdravam slavnemu uredništvu

(sledí podpis.)

Mi smo se vzradostili do srca na takem pri-
znanju in od take strani; ne radi sebe, ampak
radi stvari, kateri služimo vsem srcem svojim in
vso dušo svojo: radi ideje medsebojne ustrpljivosti,
ki je neizogibni pogoj zloznemu in v kupnem delu
za blaginjo naroda.

Štiridesetletnica, svoj službeni jubilej, je slavil
včeraj g. poštni kontrolor Valentin Klavžer.
Isti je vstopil dne 15. novembra 1857. na brzo-
javnem uradu v Gorici. Leta 1878. je postal pred-
stojnikom brzojavnega urada tam, a v letu 1881.
— ko so se kombinirali poštni in brzojavni uradi
— predstojnikom brzojavnega oddelka. Od l. 1886.
naprej je služboval kakor poštni blagajnik. Leta
1893. je bil premeščen v Trst, kjer službuje še
danes.

Gosp. kontrolor Klavžer je doma iz Cerknega
na Goriškem. Dokazom, koliko spoštovanja uživa
g. kontrolor med svojimi tovariši, je pač okol-
nost, da se jih je sinoč zbralo lepo število v ho-
telu „Europa“, da dostojno proslave ta za gosp.
kontrolorja pomembni in častni dan. Jubilarju je
bilo izrečenih več priscrčnih napitnic, v katerih so
povdarjali govorniki službeno požrtvovalnost, lju-
bezljivost in ljubezen g. jubilarja do lastne du-
žine, tako, da je svojim trudom in lepim izgle-
dom dostojno izredil in preskrbel svojo deco.

Gosp. jubilar se je zahvalil ganljivimi be-
sedami na vseh teh dokazih spoštovanja in ljubezni
in osebnostno se je še zahvalil za lepe zlato uro, ki
so mu jo poklonili tovariši v znak spoštovanja.
Tudi iz Gorice — kjer so mu ohranili znanca blag
spomina — in od drugih krajev, je prejel jubilar
mnogo čestitk. Da si je jubilar že v 65letu svoje
dobe, je vendar nenavadno krepak in čvrst na duhu
in telesu. Uradniki tovariša mu želijo iz vsega
srca: še mnogo let! Ad multos annos!

Nesreča. V nedeljo popoldne je č. g. Lovre
Rakovec, kapelan v Dragi, padel tako nesrečno,
da si je noge zlomil. Spodrsnilo se mu je na ka-
menu. Res, nesreča ne počiva nikdar.

Štrajk kočijažev tramvaja. Včeraj je bilo splo-
šno menenje, da bodo že danes zopet vozili vozovi
tramvaja. Ta pričakovanja se niso uresničila. Štrajk
je nadaljeval tudi danes. Prvi vzroki nezadovolj-
nosti so bili ti, ker je ravnateljstvo pozvalo na
važna mesta ljudij, ki niso imeli nikdar posla s
tramvajem. Jeden teh nameščencev — kontrolor
Ivan Davnich — ki je bil nedavno temu še težak v
neki krojačnici, je nekega dne zmerjal in žalil jed-
nega kočijažev in jednega sprevoznikov, tako, da
se je zbrala velika množica na ulici. Posledica
temu je bila, da je bil odpuščen sprevoznik Ivan
Degrassi. Kočijaži zahtevajo, da se rečeni spre-
voznik zopet vsprejme v službo.

Nadzornikom v hlevih je bil zopet imenovan
Fran Cantarazzi, ki je bil že jedenkrat kočijaž
družbe, a je bil odpuščen radi pijanosti. Tudi
proti temu imenovanju se upirajo kočijaži. Poleg
tega zahtevajo, da se izplačuje mezda 2. in 17.
vsakega meseca. Te zahteve, ozir. pritožbe so sla-
beniki tramvaja označili v spomenici, katero so
hoteli vrediti ravnateljstvu. Ravnateljstvo pa ni ho-
telo vsprejeti spomenice, ker je imela podpis: od-
or, a ni bilo posebnih podpisov.

Vsled tega so kočijaži v masi ostavili hleve.
Včeraj pop. se je posebna deputacija predstavila
ravnatelju Vignyu, ki pa je izjavil, da ravnatelj-
stvo ne ukrene ničesar, dokler se jej bo grozilo
štrajkom. Sinoči je slo nekaj kočijažev, sprevo-
znikov in hlapcev zopet na ravnateljstvo, ali dobili
so isti odgovor. Ob 6. uri so se zbrali štrajkovci v
prostorih socijalno demokratske zveze in so skle-
nili nadaljevati štrajk. — Tudi policijski ravnatelj,
vladni svetnik Busich, je skušal posredovati na
ravnateljstvu, a tudi on je dobil isti odgovor.

V kolikor je videti sedaj, štrajkovci ne mi-
slijo odstopiti od svojih zahtev. Vsakako pa bi
bilo jako obžalovati, ako bi se ravnateljstvo za-
grizlo v nekako temo, kajti tega ne more tajiti,
da je storilo v zadnji čas mnogokateri zgrešeni
korak, ki je netil nezadovoljnost med služniki.

Za novo ustanovljeno „Čitalnico v Škedaju“
so darevali: g. Ivan Šabec 40 kron, g. Jakob
Maukoč 10 kron in g. Ivan Abram 5 kron. Od-
bor čitalnice se tu javno zahvaljuje blagim debrot-
nikom.

Kder hitro da, je dvakrat dal. Okrajna bla-
gajna tržaska pa misli in dela baš narobe. Da izve
svet, kako postopa omenjena blagajna se svojimi
členi, navedem naj sledeči resnični slučaj: Zadnji
dan oktobra lanskega leta je zbolel sedaj pokojni
L. A. Bil je upisan v dve društvi in sicer: v
„Tržaško podp. in bralno društvo“ ter v okrajno
blagajno (Cassa distrettuale). Bolezen je trajala
nepretrgoma vse mesece do smrti omenjenega, ki je
sledila dne 22. februarja t. l. Slovensko društvo je
izplačalo podporo in pogrebno brez vsake za-
preke; okrajna blagajna pa je plačala v začetku
11 gl. 80 nvč., potem pa — nič več! Koliko poti
sta naredila uboga soproga in podpisani (kakor
sovaruh mladoletnih otročičev) toda vse zastoj!
Odgovarjale se nama je v početku, da ni še za-
vršena preiskava; pozneje pa, da naj prideva čez
14 dni, kar se je sistematično ponavljalo vse do
23. junija t. l. Omenjenega dne je prejela udova
pismo z odlekom razsodišča okrajne blagajne. Raz-
sodišče je zavrglo utok okr. blagajne ter zanka-
zalo isti, da mora v teka 14 dni izplačati pod-
pero in pogrebno! Z odlokom v roki podala sva
se do g. tajnika dra. Viggini-ja. Tega gospoda
sem vprašal, kedaj bode moči dobiti v odloku o-
značne svote? Tajnik je vzel odlok in rekel, da
treba čakati še 14 dni, dokler postane razsodba
pravokrepna in da že povabi udovo pismenim po-
tom, ko bode vse v redu. Minolo je 14 in 14 dni,
toda poziva le ni bilo, akoravno smo „drezali“ ne-
prestan! Ker sem razvidel, da tako ni mogoče
dalje (bolezen, zima, otročiči), odločil sem se, ter
poslal sledeče pismo:

Slavno vodstvo okrajne blagajne
v Trstu.

Dne 22. februarja t. l. je umrl L. A. člen
Vašega slavnega društva. Bolan je bil od 31. ek-
tobra min. leta. Za ves čas njegove bolezni je
njegova žena prejela le 11 gl. 80 nvč., a prejeti
bi morala nad 140 gl. podpore in pogrebne.
Naredili smo potrebno za dobitve te svote, toda
namesto novcev smo prijeli od Vašega slavnega
razsodišča odlok od dne 23. 6. 97 št. 2283, iz ka-
terega je bilo razvidno, da je omenjeno slavno
razsodišče dalo prav udovi. Kakor sovaruh mlado-
letnih otrok, si štejem v dolžnost, obrniti se do
slavnega vodstva ter vprašati isto sledeče: 1.
Kako je to, da ni mogoče dobiti definitivnega od-
govora od strani organov, službečih tej slavni di-
rekciji? 2. Kako se zamere pustiti ubogo udovo
se štirimi otročiči — vsi v nežni mladosti — vse
leto brez podpore in 9 mesecev celó, ne da bi se
bila izplačala pogrebina? Je-li gospodom znan
ta nezaslišani slučaj? In ako jim je poznan,
hočejo li slavni gospodje ukreniti potrebno, ter
dati v najkrajšem času zadoščanja za gori nave-
deno??
Trst, 1. XI. 97.

Kakor vidite, cela interpelacija! Toda poma-
galo je! Že 9. t. m. sem prejel poziv do že ome-
njene tajnika. Tam se mi je reklo, naj prideva
po denar z udovo že drugi dan ob 10 uri predp.
Šla sva, toda rekli so nama: pogrebno plačamo,
podpore pa ne; dokler ne prinesete spričevala, da
je bil pokojni res bolan od 31. 10. 96 do 22. 2. 97!
Torej: dasi so stvar obravnavali na raznih instan-
cah, dasi so bili gotovi, zahtevali so, naj se še
teka in zgublja čas! Kder noče, pa noče! Preskr-
bel sem vsa potrebna spričevala ter se vrnil z u-
dovo. Mislite pa, da so sedaj plačali molčé?! Kaj
še! Poskusili so še groziti, da bi plačali 13 gl.
manje, ter iskati raznih formalitet. Toda konečno
so vendar plačali, ker so — morali!

A nekaj so vendar storili: obdržali so si
dvojno tednino ter s tem oškodovali ubogo u-
dovo za 2 gl. 20 nvč.

Vest mi ni dala drugače, nego da ožigosam
to res nečuvno postopanje okr. blagajne. Morda
bode ta članek služil v lekcijo tej blagajni, kakor
tudi onim, ki bi imeli opravila z njo.

Kravos Fran.

O slučaju učitelja Golje, omenjenem v dana-
šnjem zjutranjem izdanju, nam pišejo iz Gorice:
Učitelj Fran Golja iz Podlak pri Kanalu je bil tudi
žrtev letošnjih volitev. Odkritosrečno veselje pa je
vzbudila med goriškimi Slovenci vest, da ga je dvorno
in kasacijsko sodišče rešilo obtožbe in kazni. Na
razpravi ga je zastopal in zagovarjal dunajski od-
vetnik, Slovenec dr. Klement Sežun.

Zboljšanje stanja podčastnikov v avstrijski
vojski. „Neue Armeezeitung“ poroča, da bode v

načrtu vojnega proračuna za prihodnje leto sta
predlog za zboljšanje materialnega stanja pod-
častnikov avstrijske vojske. Ta predlog se opravi-
čuje s pomankanjem primernih podčastnikov. Ta
nedostatek pa izvira iz nizkih službenih premij, ki
so se izplačevale dosedaj podčastnikom. Te pre-
mije se zvišajo z bodočim letom. Nadalje se ima
zboljšati tudi službeno razmerje izvežbanih pod-
častnikov. Dosedaj je bila navada, da je zamagal
stotnik, kateremu slučajno ni ugasjal podčastnik,
odpustiti istega kar administrativnim putem. Naj-
večkrat je bila osebnost mržnja ali kak drug, dosti-
krat neznan uzrok postopanju stotnikove suve-
renite. Poslej hoče biti to drugače. Služba pod-
častnika bode poslej stalna služba, katere bode
mogel izgubiti le vsled sodnijske obsodbe. Po pre-
teku dvanajstega službenega leta pak bode mogel
pošlati to službo komendant. — Na ta način se
nadejajo, da postane služba podčastnikov v naši
vojski podobna drugim državnim službam, kakor
je to urejeno že n. pr. v francoski vojski.

Za odpravo šaniškega koleka so sklicali so-
cijalni demokratje več shodov v zadnjem času tudi
po Štajerskem, na katerih se je govorilo o tem za-
res prečem vprašanji v Avstriji.

Sila kola lomí! Tako si je mislil neki naš
delavec, ko je moral izpolniti tiskovine za pri-
hodninski davek v — laškem jeziku!

Stvar je bila taka-le:

Hišni oskrbnik je prinesel nemško-laško ti-
skovino. Naš delavec jo je izpolnil v slovenskem
jeziku, kar je bilo le naravno, ker v laškem jeziku
ne zna pisati.

Ko je oskrbnik zapazil slovensko pisavo, ga
je kar mrzlica stresla! Postal je delaven drugo
polo v podpis s pripomoju, da izpolni isto že on
(oskrbnik) sam. Pridodal je še, da on ne zna
slovensko in se tudi neče učiti tega jezika, a slo-
vensko popisane tiskovine da ne izroči, ker je ne
razume! Delavec je pripomnil, da dotične tisko-
vine niso za gospodarje, ampak za davkarje ter
je dostavil, da najle izroči tako, in ako bi je ne
sprejela davkarja, naj mu javi, da že on ukrene
potrebno potem. Oskrbnik pa ni mislil tako, ampak
je rekel enostavno: Ako ne spišete v laškem jeziku
Vas — vržem iz stanovanja!! Ker je delavec
prekoračil pogodbo s tem, da je vzel v svoje sta-
nevanje nekega prijatelja — kar ne bi bil smel
po pogodbi — moral se je vdati sili!

Tako se postopa z nami in to ne same tam,
kjer prosimo (delamo), ampak celó tam, kjer bi
moral ukazovati, ker — plačujemo! Ta imate
zopet sliko našega neznosnega stanja. Omeniti
moram še, da, ako bi se meni pripetilo kaj sli-
čnega, bi oskrbnik ne želel nikdar več siliti, kar
se siliti ne — sme!
Brejski

Roparji na Dolenjskem. Okoli Novega mesta
so se pojavili v zadnjem času roparji in tatovi, ki
so vlamjali v hiše in odnašali denar, obleko in
jedila. Vsled tega je bilo ljudstvo silno razburjeno,
kupovalo si je puške in samokrese, a ker orožja
niso znali rabiti, so se mnogi rasili sami sebe.
„Slovenec“ poroča, da je okrajni glavar v Novem
mestu že dvakrat šel zasledovat to roparsko dru-
hal v gozde in v Gorjance in je vzel seboj v ta
namen orožnikov, kmetov in meščansko garde.
Pezval je pa tudi sosednje oblasti, naj stora je-
duke korake.

Toda našli niso ničesar. Med ljudstvom pa
je vladala pravcata zmešnjava. Neki hlapec je prišel
nekega dne v mesto k zdravniku. Roka mu je bila
obstreljena. Pripovedoval je, da so ga napadli ro-
parji, ko se je peljal domov. V resnici pa je bila
stvar taka: na cesti sta klicala dva kmeta, ki sta
se menda tudi bala roparjev, najju vzame na voz.
Hlapec, meneci, da so roparji, je v strahu jel stre-
ljati, a vstrelil je samega sebe v roko, česar seveda
ni hotel priznati.

Na neki grajsčini ob Krki so čuli prebivalci
po noči neko piskanje in menili so, da oblegajo
grad roparji. Vse je bilo po konci. A spričalo se
je, da je vriskal — čuk. Neki kmet je slišal po
noči pred svojo hišo neko godrnjanje in praske-
tanje. V svoji grozi je vstrelil kar skozi okno,
na kar je zunaj zbežale. Takoj je bila vsa vas po
koncu. Toda kaj je bilo? Sosedovi prešiči so ušli
iz svinjaka in krulili okrog. Takih in enakih
več ali manj tragikomičnih dogodkov se je vršilo
med zbeganim prebivalstvom in je zares še čudo,
da se ni pripetilo več nesreč. Oblasti so zaukazale,
da čujejo ljudje po noči po vseh vaseh.

